

Rechtszaak FNV tegen Uber: hoe zat het ook alweer?

Dinsdag 13 juni 2023. Het is een belangrijke dag in een kwestie die al jaren loopt. Op deze dag komt de vraag 'Is Uber een werkgever of niet?' voor bij het Gerechtshof Amsterdam. Moet Uber zich als werkgever aan de taxi-cao houden, zoals de FNV eist, of komt Uber daaronderuit omdat het bedrijf alleen een schakel is tussen vraag en aanbod, zoals het zelf beweert? Op dinsdag 13 juni bepleiten de FNV en Uber hun standpunten bij het Gerechtshof.

Hoe is het zo gekomen?

Dat de kwestie al jaren loopt is geen overdrijving. Al in 2019 benadert een aantal chauffeurs dat voor Uber rijdt de FNV. Uber komt namelijk zijn beloftes niet na. De chauffeurs kregen bij hun aanmelding bij Uber te horen dat ze als zzp'er aan de slag zouden gaan, ze tot meer dan € 1.000 per week zouden verdienen en ze zelf de werktijden zouden kunnen bepalen. De realiteit is echter weerbarstiger: Uber bepaalt hoe chauffeurs hun werk moeten doen, voor welk tarief chauffeurs moeten rijden en wanneer dat gebeurt. Alle aantrekkelijke zaken om zzp'er te worden – eigen uren bepalen en een hoger uurloon – gaan dus niet op.

In november 2020 eist de FNV via een sommatie dat Uber de taxi-cao naleeft. Uber gedraagt zich immers als een werkgever onder meer doordat het de tarieven en werkwijze van chauffeurs bepaalt. Dus moeten ze ook de verantwoordelijkheden van een werkgever dragen. Uber weigert, want ziet zichzelf alleen als app die vraag en aanbod bij elkaar brengt.

Om uit te zoeken wie het recht aan zijn kant heeft, stapt de FNV naar de rechter. Die doet in september 2021 uitspraak: Uber is een werkgever en moet zich aan de taxi-cao houden. En vanaf daar begint het vreemd te lopen.

Uber kiest eigen route

In plaats van zich als serieuze en verantwoordelijke multinational op te stellen die zich aan een rechterlijke uitspraak houdt, kiest Uber een alternatieve route. Uber voert kleine wijzigingen in de app door, waarmee het de schijn wekt dat chauffeurs meer zeggenschap krijgen. Ook organiseert Uber bijeenkomsten voor chauffeurs waarin het uitlegt dat werken binnen een cao alleen maar nadelen voor de chauffeurs zou hebben.

En het kiest de aanval. Uber richt 'zijn eigen vakbond' op. Een aantal chauffeurs verenigt zich in de 'Stichting voor Zelfstandige Chauffeurs' (SvZC). Uber betaalt onder meer de notariskosten voor het oprichten van de stichting en de inzet van een ervaren lobbyist die chauffeurs als leden van de stichting werft. Het doel van de stichting is om chauffeurs in opstand tegen de FNV en de uitspraak van de rechter te laten komen. En het werkt: in de zomer van 2022 pleit een groep van zeven chauffeurs met een advocaat betaald door Uber voor de kant van de werkgever in een rechtszaak tegen de FNV.

Agressieve lobby en Uber-files

Maar Uber beïnvloedt, intimideert en liegt niet alleen tegen de mensen die via ze werken. Uber zet ook vol in op een agressieve lobby om (Europese) wetgeving naar zijn hand te zetten. Dat wordt duidelijk in juli 2022, als de 'Uber-files' worden gepubliceerd. In gelekte documenten staat hoe Uber in heel Europa lobbyt bij politici, ambtenaren en wetenschappers om de regels te sturen. In Nederland had het bedrijf bijvoorbeeld nauwe contacten met Eurocommissaris Neelie Kroes om de taxiwetgeving te beïnvloeden. En ook de belastingdienst gedraagt zich als welwillende bondgenoot van Uber. Omdat Uber's hoofdkantoor in Nederland is, moeten partijen uit andere landen

informatieverzoeken bij de Nederlandse belastingdienst inleveren. Die vertraagt de gang van zaken echter schromelijk, wat Uber heel goed uitkomt.

Rechtszaken en procedures stapelen

Ook maakt Uber gebruik van een Amerikaanse aanpak: ben je het niet eens met een uitspraak van de rechter? Ga dan over iets anders procederen om onder de eerste uitspraak uit te komen. Ook deed Uber meerdere dispensatieverzoeken bij cao-partijen om niet onder de taxi-cao te vallen.

Daarnaast gaf Uber bij de minister van Sociale zaken en Werkgelegenheid aan dat de algemeen verbindend verklaring van de taxi-cao helemaal niet logisch was. Op het moment dat een cao algemeen verbindend is verklaard, valt elk bedrijf dat zich in die branche bevindt eronder en moet het zich aan de regels uit de cao houden. Uber claimt echter dat het niet realistisch is de cao algemeen verbindend te verklaren, omdat de cao niet representatief is voor de werknemers in de sector. De reden? Omdat een bovenmatig groot deel van alle chauffeurs voor Uber werkt, werken verhoudingsgewijs onvoldoende chauffeurs voor een bedrijf dat wel de cao hanteert. Dat is oorzaak en gevolg omdraaien. Toen de cao ondanks bezwaar van Uber tóch algemeen verbindend werd verklaard, besloot Uber nog een stap verder te gaan en de staat aansprakelijk te stellen.

Al deze procedures zijn door Uber verloren. Toch hebben ze in Ubers ogen zin gehad: ze hebben alle betrokken partijen veel tijd, moeite en geld gekost. Alles om maar te zorgen dat niemand opkomt voor de rechten van de chauffeurs die voor Uber rijden.

Waarom werken chauffeurs dan tóch voor Uber?

Het is inmiddels duidelijk dat Uber de chauffeurs behandelt als wegwerpartikelen en niets geeft om wetten. Maar toch werken er nog steeds mensen voor het bedrijf. Waarom dan?

Het probleem is dat Uber zeker in de grotere steden het grootste deel van de taximarkt voor particulieren beheerst. Chauffeurs die niet voor Uber willen rijden, kunnen helemaal niet rijden. Want het gros van de mensen dat gebruik maakt van een taxi-service, kiest voor Uber.

En op die manier heeft het bedrijf zijn mensen in de tang. Werk je niet voor Uber? Dan kiezen consumenten niet voor jouw taxi. Werk je wel voor Uber? Dan moet je je aanpassen aan de (onmogelijke) regels van het bedrijf.

Wereldwijd gesteggel over de rechten van chauffeurs

In de afgelopen drie jaar kwamen hoge rechters in o.a. Frankrijk, Zwitserland, Uruguay en Nieuw-Zeeland tot de conclusie dat chauffeurs die voor Uber rijden werknemers zijn. Maar niets wijst erop dat Uber werkelijk iets met deze uitspraken heeft gedaan of gaat doen.

In de VS ondertussen probeert Uber via referenda letterlijk zijn eigen wet te schrijven. En met succes. In Californië werd in 2020 wetsvoorstel 'Proposition 22' aangenomen. Uber-chauffeurs zijn volgens deze wet zelfstandigen, dus Uber hoeft geen minimumloon en sociale premies te betalen. Om de wet geaccordeerd te krijgen, voerde Uber en een aantal andere platformbedrijven een campagne die meer 200 miljoen dollar kostte. Daarmee was het de duurste referendumcampagne ooit in de VS.

Tijd om Uber aan te pakken

Het is duidelijk dat Uber een sterke lobby en erg veel geld heeft. En dat chauffeurs er totaal niet toe doen voor het bedrijf. Terwijl het gewoon om mensen gaat. Mensen die inmiddels allang niet meer dromen van die € 1.000 per week die Uber ze ooit voorspiegelde, maar gewoon van een fatsoenlijk inkomen voor zichzelf en hun gezin.. Zodat ze niet meer dan 50 uur per week hoeven te werken om

überhaupt rond te komen. Uber hoeft niet per se weg van de Nederlandse markt, maar Uber moet wél de verantwoordelijkheden op zich nemen die horen bij werkgeverschap. En jij kunt daarbij helpen.

Help mee!

Er is een aantal manier waarop jij kunt helpen.

- 1) Teken de petitie 'Respect voor de Uber-chauffeur' op www.fnv.nl/uber . De FNV deelt jouw gegevens niet, dus als je tekent telt dat alleen als steun voor de chauffeurs. Je hoeft hiervoor geen lid te zijn van de FNV.
- 2) Wil je je actief inzetten? Wat fijn! Stuur dan een mail naar platformwerk@fnv.nl en zet in de onderwerpregel #PakUberAan. Vermeld in de mail je naam en telefoonnummer, en de FNV neemt contact met je op.
- 3) Tot slot willen we druk zetten op de overheid. Zodat zij Uber aanspreken op hun verantwoordelijkheden en verplichting om de wet te volgen. Stuur hiervoor een bericht naar de Rijksoverheid. Dat kan via
  - a. Een webformulier op : <https://www.rijksoverheid.nl/contact/informatie-rijksoverheid/e-mail-sturen>
  - b. Twitter via [@Rijksoverheid](https://twitter.com/Rijksoverheid)
  - c. Facebook via <https://www.facebook.com/Rijksoverheid/>

Leg in je bericht uit waarom jij vindt dat de overheid Uber moet aanpakken en gebruik in je uitleg #PakUberAan.